

Starptautiskās tirdzniecības komiteja

2023/2868(RSP)

27.11.2023

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMA PROJEKTS

iesniegts, noslēdzot debates par Komisijas paziņojumu,

saskaņā ar Reglamenta 132. panta 2. punktu

par daudzpusējām sarunām saistībā ar PTO 13. Ministru konferenci Abū Dabī
2024. gada 26.–29. februārī
(2023/2868(RSP))

Bernd Lange, Jörgen Warborn
Starptautiskās tirdzniecības komitejas vārdā

**Eiropas Parlamenta rezolūcija par daudzpusējām sarunām saistībā ar PTO
13. Ministru konferenci Abū Dabī 2024. gada 26.–29. februārī
(2023/2868(RSP))**

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Marrākešas 1994. gada 15. aprīļa līgumu par Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) izveidošanu,
- ņemot vērā PTO 2001. gada 14. novembrī pieņemto Dohas ministru deklarāciju¹,
- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par PTO, jo īpaši 2021. gada 25. novembra rezolūciju par daudzpusējam sarunām saistībā ar PTO 12. Ministru konferenci², 2018. gada 29. novembra rezolūciju par turpmāku PTO darbību³ un 2019. gada 28. novembra rezolūciju par PTO Apelācijas institūcijas krīzi⁴,
- ņemot vērā noslēguma dokumentus, kas vienprātīgi pieņemti Parlamentārās konferences par PTO ikgadējās sesijās 2018. gada 7. decembrī Ženēvā⁵ un 2017. gada 10. decembrī Buenosairesā⁶,
- ņemot vērā 2022. gada jūnijā Ženēvā notikušās PTO 12. Ministru konferences (*MC12*) rezultātus, kas ietver noslēguma dokumentu, virkni ministru lēmumu un deklarāciju un nolīgumu par zivsaimniecības subsīdijām,
- ņemot vērā 2017. gada decembrī Buenosairesā notikušās PTO 11. Ministru konferences (*MC11*) rezultātus, kas ietver vairākus ministru lēmumus un kopīgus paziņojumus par elektronisko tirdzniecību, ieguldījumu veicināšanu, iekšzemes pakalpojumu regulējumu un mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MMVU), kā arī Buenosairesas deklarāciju par tirdzniecību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm, kas tika apstiprināta 2017. gada 12. decembrī *MC11* laikā,
- ņemot vērā ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM),
- ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*) satvarā noslēgto Parīzes nolīgumu, kas ir spēkā no 2016. gada novembra,
- ņemot vērā Komisijas 2021. gada 18. februāra paziņojumu “Tirdzniecības politikas pārskatīšana — atvērta, ilgtspējīga un pārlicinoša tirdzniecības politika” un tā

¹ 2001. gada 14. novembra Dohas ministru deklarācija (WT/MIN(01)/DEC/1).

² OV C 224, 8.6.2022., 89. lpp.

³ OV C 363, 28.10.2020., 113. lpp.

⁴ OV C 232, 16.6.2021., 62. lpp.

⁵ https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/158345/outcome_document-final-e.pdf.

⁶ https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/231517/2017_PCWTO_outcome_EN.pdf.

pielikumu "PTO reforma: ceļā uz ilgtspējīgu un efektīvu daudzpusēju tirdzniecības sistēmu" (COM(2021)0066),

- ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,
 - ņemot vērā Starptautiskās tirdzniecības komitejas rezolūcijas priekšlikumu,
- A. tā kā PTO tika izveidota, lai veicinātu preču un pakalpojumu tirdzniecības liberalizāciju, stiprinātu multilaterālismu un veicinātu atvērtu, iekļaujošu, uz noteikumiem balstītu un nediskriminējošu daudzpusēju tirdzniecības sistēmu nolūkā uzlabot cilvēku labklājību visā pasaulē; tā kā ES tirdzniecības politikas vispārējais mērķis ir veicināt harmonisku pasaules tirdzniecības attīstību, starptautiskās tirdzniecības un tiešo ārvalstu investīciju ierobežojumu pakāpenisku atcelšanu, kā arī muitas un citu šķēršļu mazināšanu; tā kā tirdzniecība ir ļoti svarīga un ir viens no galvenajiem instrumentiem, ko var izmantot, lai atbalstītu un papildinātu centienus veicināt ilgtspējīgu izaugsmi un uzlabot dzīves līmeni, nodrošinot pilnīgu nodarbinātību un lielu un pastāvīgi pieaugošu reālo ienākumu apjomu saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības mērķi;
- B. tā kā spēcīgai, atvērtai un iekļaujošai daudzpusējai tirdzniecības sistēmai ir būtiska nozīme globālo mērķu sasniegšanā klimata pārmaiņu jomā un neto nulles emisiju līmeņa sasniegšanā, piemēram, apmainoties ar precēm un pakalpojumiem, kas ir būtiski tīras enerģijas tehnoloģijām un aprītes ekonomikai;
- C. tā kā uz noteikumiem balstītā daudzpusējā tirdzniecības sistēma pašlaik ir pakļauta lielam spiedienam, ko ietekmē ģeopolitiskā spriedze un vienpusēji pasākumi, kā arī dažu Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību (VVTT) dalībvalstu nepamatota paļaušanās uz izņēmumiem, kas jau tagad rada sadrumstalotāku un mazāk prognozējamu tirdzniecības politikas kontekstu; tā kā *MC12* rezultāti pierādīja, ka PTO joprojām var panākt daudzpusēju nolīgumu noslēgšanu un reaģēt uz ārkārtas situācijām;
- D. tā kā PTO Nolīgums par zivsaimniecības subsīdijām, par ko tika panākta vienošanās *MC12*, ir pirmais daudzpusējais tirdzniecības nolīgums, kura centrā ir vides ilgtspēja un ar kuru atbilstīgi 14.6. IAM izveido saistošu globālu noteikumu kopumu, lai ierobežotu kaitīgās subsīdijas, ko valdības piešķir zvejniecības nozarei; tā kā nolīgumā vēl nav iekļauti noteikumi par zivsaimniecības subsīdijām, kas veicina pārmērīgu zvejas kapacitāti un pārzveju, un par to joprojām notiek sarunas;
- E. tā kā 2019. gada 11. decembrī PTO Apelācijas institūcija beidza darboties, kā rezultātā funkcionālais, neatkarīgais un objektīvais apelācijas procesa posms tika apturēts; tā kā *MC12* laikā PTO dalībvalstis apņēmas rīkot diskusijas, lai līdz 2024. gadam visām PTO dalībvalstīm būtu pieejama pilnībā un pienācīgi funkcionējoša strīdu izšķiršanas sistēma;
- F. tā kā Eiropas Parlamentam kopā ar Parlamentu savienību jau vairāk nekā 20 gadus ir bijusi izšķiroša nozīme PTO parlamentārās dimensijas izveidē, īstenojot Parlamentāro konferenci par PTO;
- G. tā kā PTO 13. Ministru konference (*MC13*) notiks Abū Dabī, Apvienotajos Arābu Emirātos, 2024. gada 26.–29. februārī;
1. atkārtoti pauž pilnīgu atbalstu multilaterālisma pastāvīgajai vērtībai un uzsver, ka

daudzpusēja tirdzniecības pārvaldības sistēma ir būtiska; prasa izstrādāt tirdzniecības programmu, kuras pamatā būtu godīga un uz noteikumiem balstīta tirdzniecība visu interesēs, kas veicina ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi un labklājību, tādējādi stiprinot mieru un drošību; uzsver IAM un sociālo un vides tiesību, kā arī cilvēktiesību nozīmi un to, ka ir svarīgi nodrošināt, lai daudzpusēji pieņemtos un saskaņotos noteikumus visi piemērotu vienādi;

2. mudina visas PTO dalībvalstis apņemties panākt sekmīgu *MC13* iznākumu; uzskata, ka *MC13* vajadzētu būt oficiālam PTO attīstības un modernizācijas sākuma punktam, lai nodrošinātu, ka tai var būt nozīme 21. gadsimta problēmu risināšanā, tostarp tādu jautājumu risināšanā kā klimata pārmaiņas un ilgtspēja; mudina visas PTO dalībvalstis pastiprināt centienus koncentrēties uz taustāmiem rezultātiem, kas apliecina, ka PTO var risināt pašreizējās problēmas; atzinīgi vērtē norādījumus, kas sniegti augstāko amatpersonu sanāksmē 2023. gada 22. un 23. oktobrī; jo īpaši aicina PTO dalībvalstis noslēgt daudzpusējā nolīguma par zivsaimniecības subsīdijām otro posmu un pieņemt visaptverošu institucionālās reformas paketi, tostarp lēmumu, kas ļautu izveidot pilnībā funkcionējošu strīdu izšķiršanas sistēmu;
3. uzskata, ka tagad ir steidzami jāveic būtiska PTO reforma un ka tas būtu jāatspoguļo *MC13* rezultātos; atzinīgi vērtē visu darbu, kas šajā sakarā paveikts kopš pēdējās ministru konferences; aicina PTO dalībvalstis pieņemt visaptverošu dokumentu paketi, kurā tiktu pārskatītas PTO uzraudzības, sarunu, apspriešanās un strīdu izšķiršanas funkcijas un kurā pienācīga uzmanība būtu jāpievērš arī PTO parlamentārajai dimensijai, lai palielinātu PTO efektivitāti, iekļautību, pārredzamību un leģitimitāti;
4. atzinīgi vērtē visu PTO dalībvalstu konstruktīvo iesaistīšanos, lai atjaunotu pilnībā funkcionējošu strīdu izšķiršanas sistēmu; atzinīgi vērtē koordinatora darbu šā procesa vadīšanā, kura rezultātā būtu jāsaņem konsolidēts teksta projekts, kas jāiesniedz *MC13*; aicina dalībvalstis *MC13* laikā panākt vienošanos par strīdu izšķiršanas sistēmu; atgādina, ka galvenajam mērķim arī turpmāk vajadzētu būt saistošam un neatkarīgam divu līmeņu procesam;
5. mudina visas PTO dalībvalstis, kas to vēl nav izdarījušas, ātri ratificēt PTO Nolīgumu par zivsaimniecības subsīdijām, lai tas stātos spēkā pēc iespējas ātrāk; šajā nolūkā tas ir jāratificē divām trešdaļām dalībvalstu; uzsver, ka nolūkā panākt okeānu ilgtspēju ir ļoti svarīgi panākt vienošanos arī par zivsaimniecības subsīdiju jomām, kas veicina pārmērīgu kapacitāti un pārzveju;
6. uzsver, ka PTO attīstības dimensija ir jāsteno integrēti, tostarp izmantojot PTO reformu procesu un īpašo un diferencēto režīmu pielāgojot 21. gadsimta vajadzībām; šajā sakarībā atzinīgi vērtē jau pieņemto lēmumu paplašināt atbalsta pasākumus, kuru mērķis ir palīdzēt vismazāk attīstītajām valstīm (VAV) virzībā uz izklūšanu no VAV statusa, lai nodrošinātu vienmērīgu un ilgtspējīgu pārejas periodu tirdzniecības preferenču atcelšanai;
7. uzsver, ka PTO ir jāatjauno diskusijas par valsts atbalstu rūpniecības nozarēm nolūkā palielināt pārredzamību un pielāgot PTO noteikumu kopumu par subsīdijām, lai reaģētu uz mūsdienu problēmām un efektīvi novērstu negatīvu blakusietekmi, piemēram, jaudas pārpalikumu; uzskata, ka *MC13* būtu jāsāk laika ziņā ierobežota darba programma,

kuras mērķis būtu apspriest valsts intervenci rūpniecības nozaru atbalstīšanā un sniegt ieteikumus *MC14*;

8. uzsver, ka ir jāpanāk progress sarunās par lauksaimniecību, lai gūtu ticamus rezultātus tādās jomās kā valsts krājumi pārtikas nodrošinājuma nolūkā, iekšzemes atbalsts, piekļuve tirgum, kokvilna, eksporta ierobežojumi un eksporta konkurence, kā arī lauksaimniecības nozares stiprināšana, lai reaģētu uz mūsdienu problēmām, tostarp iztikas līdzekļiem laukos un vides ilgtspēju;
9. sagaida, ka PTO reforma pavērs vieglāku ceļu uz atvērtu plurilaterālu nolīgumu integrāciju daudzpusējā sistēmā ar mērķi nodrošināt progresu jomās, kas nav pietiekami sagatavotas pilnvērtīgai dalībai; aicina visas PTO dalībvalstis apsvērt veidu, kā izstrādāt jaunu ciešākas sadarbības sistēmu, piemēram, tādu, kādu izmanto Eiropas Savienībā, un uz šīs bāzes izveidot vienkāršu mehānismu, kas ļautu izrietošos nolīgumus iekļaut PTO sistēmā;
10. atzinīgi vērtē to, ka ir pabeigtas sarunas par Nolīgumu par ieguldījumu veicināšanu attīstībai, lai radītu pārredzamāku, efektīvāku un paredzamāku vidi pārrobežu ieguldījumu veicināšanai un jaunattīstības valstu dalībai globālajās ieguldījumu plūsmās; atbalsta šā nolīguma iekļaušanu PTO noteikumu kopumā saskaņā ar 4. pielikumu par plurilaterāliem tirdzniecības nolīgumiem, kā noteikts PTO līguma X.9. pantā, un uzskata, ka tas var kalpot par paraugu turpmākiem plurilaterāliem nolīgumiem;
11. uzsver, ka ir svarīgi regulēt digitālo tirdzniecību, jo tā pašlaik veido 25 % no kopējā tirdzniecības apjoma gan daudzpusējā, gan plurilaterālā līmenī; atbalsta centienus rast taisnīgu un pastāvīgu risinājumu elektroniskai nosūtīšanai saistībā ar moratoriju; atzinīgi vērtē un atbalsta plašo dalību, vērienīgo sarunu programmu un līdz šim panākto progresu PTO plurilaterālajās sarunās par e-komerciju; uzsver, ka ir svarīgi īstenot brīvu elektronisko datu nosūtīšanu, kas ir būtiska digitālajai tirdzniecībai, samazina tirdzniecības izmaksas, vairo patērētāju labklājību, uzlabo eksporta konkurētspēju un sniedz būtiskus ieguvumus, jo īpaši MVU un jaunattīstības valstīm; atgādina savu nostāju, ka iespējamam nolīgumam ir jāgarantē ar e-komerciju saistītu preču un pakalpojumu piekļuve tirgum trešās valstīs, kā arī patērētāju un darba tiesību aizsardzība un jāveicina inovācija uzņēmējdarbībā; uzsver, ka iespējamam nolīgumam par e-komerciju ir jāatbilst spēkā esošajiem un turpmākajiem ES tiesību aktiem, kas saistīti ar datu plūsmām, datu lokalizāciju un pirmkodu, un ka tas garantē pietiekamu politikas telpu digitālās jomas regulēšanai; aicina visus partnerus pilnībā iesaistīties un atbalstīt centienus pabeigt sarunas līdz *MC13* sākumam;
12. atgādina par PTO apņemšanos attiecībā uz MMVU un atgādina, ka MMVU veido būtisku pasaules ekonomikas daļu un ka tiem ir neizmantots potenciāls globālajās vērtības ķēdēs; mudina dalībvalstis turpināt apzināt risinājumus, kas palīdzētu MMVU palielināt to dalību pasaules tirdzniecībā, vienlaikus ņemot vērā jaunattīstības valstu īpašās vajadzības;
13. uzskata, ka *MC13* iznākumam būtu jānodrošina uz rīcību balstīta tirdzniecības politikas programma, kas sekmē 2030. gada IAM un Parīzes nolīguma mērķu sasniegšanu; stingri mudina PTO dalībvalstis apsvērt visus iespējamus pasākumus, lai palīdzētu ierobežot

siltumnīcefekta gāzu emisijas saskaņā ar *UNFCCC*, vairāk pielāgoties Parīzes nolīguma un klimatneitralitātes mērķiem un uzlabot sadarbību PTO attiecībā uz pasākumiem, kas pieņemti iekšzemē; atzinīgi vērtē konstruktīvās diskusijas, kas notikušas saistībā ar Strukturētajām tirdzniecības un vides ilgtspējas diskusijām (*TESSD*); uzsver, ka ir jāturpina diskusijas par precēm un pakalpojumiem, kas palīdz risināt vides un klimata problēmas; mudina ES palielināt informētību par tās tiesību aktiem ilgtspējas jomā, piemēram, par oglekļa ievedkorekcijas mehānismu (OIM) un atmežošanu, un sniegt skaidrojumu par tā mērķiem, lai nodrošinātu, ka tas tiek atzīts par patiesu mēģinājumu padarīt tirdzniecību ilgtspējīgāku;

14. atkārtoti apstiprina to, ka pastāv saikne starp dzimumu līdztiesību un iekļaujošu attīstību, un uzsver, ka iespēju nodrošināšana sievietēm ir svarīgs elements nabadzības izskaušanā un ka ekonomikas attīstības nolūkā ir būtiski vienlaikus likvidēt šķēršļus sieviešu līdzdalībai tirdzniecībā un novērst pašreizējo tirdzniecības noteikumu negatīvo ietekmi uz sievietēm viņu daudzveidīgajās lomās; mudina visas PTO dalībnieces parakstīt 2017. gada Buenosairesas deklarāciju par tirdzniecību un sieviešu ekonomisko iespēju palielināšanu un mudina deklarācijas parakstītājvalstis pildīt savas saistības; atzinīgi vērtē PTO neoficiālās darba grupas tirdzniecības un dzimumu līdztiesības jautājumos izveidi; pauž atzinību PTO par Pasaules tirdzniecības kongresa dzimumu līdztiesības jautājumos organizēšanu 2022. gada decembrī, kas bija pirmā starptautiskā pētniecības konference par tirdzniecības un dzimumu līdztiesības jautājumiem;
15. aicina Komisiju un Padomi nodrošināt, ka Parlaments tiek cieši iesaistīts *MC13* sagatavošanā un nekavējoties informēts par jaunākajām norisēm un ka ar to notiek apspriešanās 2024. gada Ministru konferences laikā;
16. aicina PTO dalībvalstis nodrošināt demokrātisko leģitimitāti un pārredzamību, šādi stiprinot PTO parlamentāro dimensiju un parlamentāro konferenci; uzsver, ka Eiropas Parlamenta un Parlamentu savienības kopīgā parlamentārā konference par PTO veic svarīgu darbu; uzsver, ka ir jānodrošina, lai Parlamenta deputātiem būtu labāka piekļuve tirdzniecības sarunām un viņi tiktu iesaistīti PTO lēmumu izstrādē un īstenošanā;
17. aicina PTO dalībvalstis uzlabot viedokļu apmaiņu ar visām ieinteresētajām personām, tostarp pilsonisko sabiedrību un uzņēmēju organizācijām, un pastiprināt sadarbību ar citām starptautiskām organizācijām, piemēram, Starptautisko Darba organizāciju, un plašāk — ar ANO sistēmu; sagaida, ka vadītāji dažādos līmeņos plašāk popularizēs uz noteikumiem balstītas tirdzniecības priekšrocības;
18. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem un Pasaules Tirdzniecības organizācijas ģenerāldirektoram.